Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3105

Vragen van het lid **Van Nispen** (SP) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over *de langdurige en omvangrijke landelijke storing in de systemen van de rechtspraak* (ingezonden 26 mei 2016).

Antwoord van Minister **Van der Steur** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 7 juli 2016) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2015–2016, nr. 2847.

Vraag 1
Hebt u kennisgenomen van het bericht over de langdurige, omvangrijke landelijke storing in de systemen van de rechtspraak?[1]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Hoe lang heeft deze storing uiteindelijk geduurd?

Antwoord 2
Vanaf 23 mei 2016 07:35 uur heeft een groot deel van de rechtspraakmedewerkers problemen ondervonden met het gebruik van hun IT middelen. Naar inschatting heeft 20% van de medewerkers vanaf 8:00 uur wel beschikking gehad over een deel van de, weliswaar traag werkende, IT-middelen. Rond 11:30 uur was een deel van de IT basisvoorzieningen (kantoorautomatisering, email, agenda en bestanden) en de primaire processystemen GPS en NIAS traag werkend, maar wel voor alle medewerkers beschikbaar. De IT-dienstverlening is op 24 mei 2016 om 00:45 uur volledig hersteld.

Vraag 3
Welke gevolgen heeft dit gehad voor (betrokkenen bij) rechtszaken, rechters, medewerkers en ketenpartners?

Antwoord 3
De storing raakte belangrijke rechtspraaksystemen die gebruikt worden voor de verwerking van gegevens. Het ging dan om zogenaamde «primaire processystemen» zoals Mijn Strafdossier en Divos (strafrecht), en de portalen

[1] https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Raad-voor-de-rechtspraak/Nieuws/Paginas/Netwerkstoring-Rechtspraak-voorbij.aspx

ah-tk-20152016-3105
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2016

die ook worden gebruikt door ketenpartners om dossiers bij te werken. Deze waren niet of slechts beperkt beschikbaar. Daarnaast werden ook de meer ondersteunende kantoorautomatiseringsapplicaties getroffen, zoals email, agenda en VOIP-telefonie.
Als gevolg van de storing zijn drie zittingen niet doorgegaan. Dankzij de aanwezigheid van dossiers buiten de niet-beschikbare IT-systemen konden de meeste zittingen gewoon doorgaan.
Verder zijn 113 zaken aangehouden waarvan er 77 in de locatie Leiden van de Rechtbank Den Haag (dit betrof 1 zitting met 77 politierechterzaken) en 20 in de locatie Lelystad van de Rechtbank Midden-Nederland (hier ging het om overtredingen (lichte strafzaken)).
Een kantonrechter heeft negen personen, die verzet hadden aangetekend tegen een boete, geen sanctie opgelegd. Dit betrof een zogenaamde scheepvaartstrafzitting die volledig digitaal door het parket was aangeleverd. Het betroffen overigens allemaal relatief oude en eenvoudige verzetzaken (te hard varen, verkeerd aanmeren e.d.), waarbij de geëiste boete laag was.
Daarnaast was sprake van productieverlies en ongemak bij alle betrokken partijen. Naar schatting zijn ongeveer 10.000 arbeidsuren verloren gegaan doordat medewerkers niet met IT-voorzieningen konden werken. Tevens zijn ongeveer 20.000 arbeidsuren als gevolg van zware hinder bij werkzaamheden verloren gegaan.
Die voorbereidingen bestaan uit de indiening en verwerking van bezwaren en verzoeken en diverse overige administratieve handelingen. Ook waren bepaalde diensten niet beschikbaar, zoals zittingslijsten en-roosters, digitale naslagwerken en de tolkenadministratie.

Vraag 4
Welke kosten zijn hiermee gemoeid?

Antwoord 4
De kosten zijn niet exact te berekenen. Voor de eigen kosten komt de rechtspraak op een schatting van € 1,8 miljoen. Dat betreft voor het overgrote deel de kosten voor het personeel omdat ze niet of slechts met hinder konden werken.

Vraag 5
Klopt het dat de storing werd veroorzaak door een storing in de centrale netwerkcomponenten? Wat betekent dat voor de werking van het systeem en wat zijn de consequenties daarvan?

Antwoord 5
Ja. De storing werd veroorzaakt door het gedeeltelijk niet goed functioneren (instabiliteit) van één van de centrale netwerkcomponenten. Deze netwerkcomponenten zijn de centrale knooppunten in het rechtspraaknetwerk: al het IT-verkeer van de gerechten gaat hierlangs. De storing had opgevangen moeten worden, maar het reservesysteem werd niet automatisch geactiveerd omdat geen sprake was van volledige uitval. Om dit te forceren is om 9.15 uur de centrale netwerkcomponent handmatig uitgezet. Dit bracht nog niet het gewenste resultaat, omdat de systemen toen te maken kregen met een verstoring in de interne datacommunicatie van het rechtspraak-rekencentrum. Daardoor ondervonden gebruikers nog steeds de ongemakken, ook wat betreft de applicaties voor digitaal procederen. Bovendien bleken diverse oudere primaire processystemen niet goed te functioneren met het reservesysteem. Het oplossen van deze beide vervolgproblemen vereiste een behoedzaam (en dus tijdrovend) herstelscenario, zoals herinstallatie van de benodigde software en het weer (grotendeels handmatig) aankoppelen van de applicaties. Op dinsdag 24 mei, om 00:45 uur, functioneerden alle systemen weer.
Zoals hiervoor in antwoord op vraag 3 vermeld veroorzaakte de verstoring veel ongemak doordat er op maandag in beperkte mate van de IT middelen gebruik kon worden gemaakt. Er zijn zaken aangehouden en enkele zittingen konden niet doorgaan.

Vraag 6
Waardoor kan een dergelijke omvangrijke storing zijn veroorzaakt? Wordt dit onderzocht om in ieder geval lering uit te trekken? Bent u bereid de Kamer hierover te informeren?

Antwoord 6
Direct na constatering van de storing is een onderzoek gestart, waarbij ook leveranciers zijn betrokken. Dit onderzoek gaat in op de vraag waarom de voorziening niet adequaat heeft gefunctioneerd en welke technische en procesmatige verbeteringen nodig zijn om het risico op een storing en de impact ervan te minimaliseren. Ik ben op de oorzaak van de storing in antwoord op vraag 5 ingegaan en met deze beantwoording informeer ik uw Kamer over de oorzaak van en het onderzoek naar de storing.

Vraag 7
Welke maatregelen worden genomen om een dergelijke omvangrijke storing in de toekomst voorkomen? Deelt u de mening dat het belang hiervan groot is, nu de afhankelijkheid van de systemen van de rechtspraak sterk aan het toenemen is?

Antwoord 7
Voor de rechtspraak was de storing van 23 mei jl. een zeer onaangename verrassing. Een betrouwbare digitale infrastructuur is voor de rechtspraak onmisbaar. Dat geldt zeker nu partijen meer en meer van deze infrastructuur gebruik gaan maken. De rechtspraak is zich hier van bewust en doet dan ook grondig onderzoek naar de mogelijkheden om de betrouwbaarheid van de digitale infrastructuur verder te vergroten. Ik onderschrijf het belang van het minimaliseren van het risico op een storing.
Om het risico op een storing en de impact ervan te minimaliseren is allereerst begonnen met het aanbrengen van diverse technische optimalisaties om verstoringen beter op te kunnen vangen en om het netwerkverkeer te optimaliseren. Daarnaast worden waar nodig de crisisprotocollen en continuïteitsplannen op grond van de op 23 mei opgedane ervaringen verder verbeterd, bijvoorbeeld waar het gaat over de inzet van een piketregeling om IT-verstoringen op te kunnen vangen. Tenslotte zullen contracten met externe dienstverleners waar nodig worden herzien, bijvoorbeeld wat betreft de tijdige levering van vervangende apparatuur.
De kans op een storing moet tot het minimum worden beperkt, maar tegelijkertijd moet onder ogen worden gezien dat een 100% garantie nooit kan worden gegeven. Lokale noodplannen en continuïteitsplannen voor de gerechten zullen daarom onontbeerlijk blijven. Deze plannen zullen dan ook waar nodig verder worden aangescherpt.

Vraag 8
Deelt u de mening dat juist nu, tijdens de ontwikkeling en implementatie van het digitaliseringsprogramma Kwaliteit en Innovatie (KEI), het van zeer groot belang is voor het vertrouwen in de (systemen van de) rechtspraak dat een storing niet als gevolg kan en mag hebben dat zo goed als «alles plat» ligt?

Antwoord 8
Ja; daartoe neemt de rechtspraak maatregelen om een dergelijke omvangrijke storing in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen (zie het antwoord op vraag[2].
In het kader van het programma KEI is verder in het ontwerpbesluit digitalisering burgerlijk procesrecht en bestuursprocesrecht voorzien in een verlenging van termijnen als een storing zich voordoet op de laatste dag van een termijn. In de procesreglementen wordt bovendien voorzien in een alternatieve aanlevering van stukken bij een storing als er sprake is van een spoedzaak. In zulke gevallen worden er altijd maatwerkoplossingen gerealiseerd. Er zal worden voorzien in een niet-digitale noodvoorziening, waarmee in het geval van een grote ICT-verstoring bijvoorbeeld via de telefoon een alternatief (niet-digitaal) communicatiekanaal kan plaatsvinden met keten- en

---

[2] https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Raad-voor-de-rechtspraak/Nieuws/Paginas/Netwerkstoring-Rechtspraak-voorbij.aspx

procespartijen. Daarbij kan gedacht worden aan een piketvoorziening, waarbij de piketmedewerker instructies kan geven op welke wijze stukken die voor een rechterlijke beslissing onverwijld ter kennis van de rechter gesteld moeten worden, de rechter kunnen bereiken. Ook worden momenteel andere opties onderzocht.
Tenslotte zijn er in de zittingzalen noodvoorzieningen waarmee er minimaal één dag doorgewerkt kan worden als de digitale voorzieningen niet beschikbaar zijn, zodat parallel hieraan de uitwijkvoorzieningen geactiveerd kunnen worden. Deze uitwijkvoorziening wordt bijvoorbeeld gerealiseerd door dagelijks downloads te maken van de dossiers voor alle digitale zittingen voor de eerstvolgende drie dagen op een beveiligde gegevensdrager die zich fysiek bevindt op, of binnen een reisafstand van maximaal twintig minuten van, de locatie van de zitting.

Vraag 9
Wat zijn de redenen dat de storing niet is opgevangen door het reservesysteem? Hoe wordt voorkomen dat het reservesysteem bij een storing niet functioneert? Betekent dit bovendien dat er bij een storing in zowel het hoofdsysteem als reservesysteem geen andere back-upoptie meer is?

Antwoord 9
Ik verwijs naar de hiervoor gegeven antwoorden op de vragen 5 en 7. Als zowel het hoofdsysteem als het reservesysteem niet (goed) functioneren, zullen de lokale continuïteitsplannen van de gerechten worden geactiveerd om reeds ingeplande zittingen en andere activiteiten zo goed mogelijk af te handelen. Als ondanks alle genomen maatregelen IT-systemen niet beschikbaar kunnen zijn, dan voorzien de continuïteitsplannen erin om over te schakelen op alternatieve bedrijfsscenario’s voor de meest urgente en kritische zaken zonder gebruik te maken van IT.